

Білоусова Анастасія Юріївна
асистент кафедри фінансів та банківської
справи Полтавського національного
технічного університету
імені Юрія Кондратюка

ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ ПРИ- ЙНЯТТЯ СТРАТЕГІЧНИХ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ

У формуванні інформаційної підтримки прийняття стратегічних управлінських рішень на підприємстві можуть знайти використання кілька підходів.

Проблемно-орієнтований аналітичний підхід дозволяє виділити питання, які потребують вирішення, та запропонувати для них рішення. Такий порядок дій не лише забезпечує цільове вирішення виділених питань (або завдань), але й тісно пов'язує практичні аспекти їхнього вирішення з наявною теоретичною базою формування інформаційної підтримки та вже наявними розробками.

Для використання проблемно-орієнтованого аналітичного підходу у формуванні інформаційної підтримки прийняття стратегічних управлінських рішень на підприємстві сформовано факторну карту. У факторній карті з використанням графічного методу надано сукупність чинників, які впливають та опосередковано визначають зміст досліджуваного об'єкта, процесу або явища.

За результатами аналізу наявності окремих елементів розробленої факторної карти можна зробити висновки щодо напрямів подальшого розроблення інформаційної підтримки прийняття стратегічних управлінських рішень на підприємстві. Основним об'єктом у розробленій факторній карті, щодо якого досліджується вплив визначених факторів, є інформаційна підтримка прийняття стратегічних управлінських рішень. Щодо такої підтримки виділено два аспекти, які доповнюють один одного – зміст та форма.

За результатами аналізу співвідношення між змістом та формою інформаційної підтримки прийняття стратегічних управлінських рішень на підприємстві виявлено таке. З одного боку, зміст інформаційної підтримки визначає форму її представлення, причому, як з точки зору характеристик результуючої інформації, так і з точки зору носіїв інформації та порядку їхнього доведення до посадових осіб, які зацікавлені у використанні інформації. Але, з іншого боку, затверджена форма представлення інформації опосередковано впливає на її зміст, "відсікаючи" той зміст, який не "вміщується" у затверджену та використовувану на підприємстві форму. Теорія управління у такій ситуації суттєво не збігається з практикою: у теорії управління зміст використовуваної для прийняття управлінських рішень інформації має визначати її форму, але у практиці управління часто саме використовувана форма надання інформації, особливо, якщо така форма є регламентованою, формалізованою та певний час використовуваною, обмежує та визначає зміст інформації, незважаючи на потреби користувачів інформації.

Показаному незбігу теорії управління з практикою є дві групи причин, які пов'язані з інерційністю підприємства як соціально-економічної системи: культурні та організаційні. Культурні причини базуються на наявних феноменах організаційної культури та організаційної поведінки, які, з одного боку, й формуються внаслідок "подійної кристалізації" прикладів поведінки персоналу підприємства та відповідної реакції всередині підприємства на них, а, з іншого боку, визначають таку поведінку. Тобто люди певним чином реагують на подразники (а складання інформаційного забезпечення й є певною формою реакції), оскільки звикли так робити у минулому. Організаційні причини того, що форма інформаційної підтримки прийняття управлінських рішень визначає її зміст, а згодом й "поглинає" його, зумовлені феноменом бюрократії, яка є організацією діяльності професійних виконавців, технікою управління. На практиці розвиток бюрократії в межах будь-якої структури незалежно від її обсягу приводить до поглинання суті робіт їхньою формою, до безцільної роботи тощо. Корисна й доречна бюрократія згодом переходить у бюрократизм. У створенні інформаційної підтримки прийняття стратегічних управлінських рішень це означає "відсікання" необхідної інформації через затверджені форми та регламенти її представлення.

Обидві групи причин, які визначають домінування форми над змістом щодо створення інформаційної підтримки прийняття стратегічних управлінських рішень – культурні та організаційні – доволі чітко можна пояснити в межах "ретроспективного погляду" у теорії організаційного навчання П. Сенге [1].

На практиці формування інформаційної підтримки прийняття стратегічних управлінських рішень залежить не лише від реальних інформаційних потреб користувачів – керівництва підприємства, але й від формального та неформального досвіду прийняття таких рішень. Відзначена організаційна інерційність має бути врахована при розробленні аналізованої інформаційної підтримки.

В ідеалі зміст інформаційної підтримки прийняття стратегічних управлінських рішень на підприємстві укладається у доволі відому міждисциплінарну діаду "виклик – відповідь". Стосовно формування інформаційної підтримки прийняття стратегічних управлінських рішень діада "виклик – відповідь" означає, що зміст інформаційної підтримки має визначатися конкретними інформаційними потребами. Тобто у системі стратегічного управління підприємством потрібна не інформація взагалі, а інформація, яка певним чином відповідає потребам користувачів, є необхідною для прийняття стратегічних управлінських рішень. Зайва інформація створює ілюзію інформаційної насиченості і не несе корисності для підприємства через перевантаження системи управління, витрат додаткового часу для її оброблення, відволікання уваги від дійсно необхідної інформації тощо. Але при цьому виникає проблема "невідомого невідомого", яку найкраще може бути проілюстрована у матричній формі.

Література:

1. Сенге П. Пятая дисциплина / П. Сенге. — М.: Олимп-Бизнес, 2003. — 408 с.